

CURRICULUM ADAPTATION FOR THE INTEGRATION OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATION NEEDS AND THE CHANGES IN PERSPECTIVE GENERATED BY THE PHENOMENON OF GLOBALISATION IN CONTEMPORARY EDUCATION

Florin Cheia
PhD Student, Moldova State University

Abstract: The integration of each child with special educational needs (SEN) is an issue that must be thoroughly studied. Schools have the duty to ensure equal opportunities for all students. Unfortunately, the reality on the ground shows that there is a gap between educational policies and their implementation. The process of educational integration of students with SEN includes the development of an individualized intervention plan, in which the use of effective curriculum adaptation methods plays an essential role. Globalization strongly influences education systems, requiring curriculum reconfiguration to meet the new multicultural, multilingual, and digital reality. In this context, differentiated education becomes a necessity to ensure an equitable, inclusive, and adapted learning process for each student.

This article highlights the crucial importance of curriculum adaptation in the context of integrating children with special educational needs, while also emphasizing the profound impact of globalization on contemporary educational systems. In a world marked by cultural diversity, increased mobility, and rapid technological advancement, education must become increasingly flexible, inclusive, and centered on the individual needs of students. Through theoretical analysis and applied research among teaching staff, the article demonstrates that the success of school integration depends not only on coherent educational policies but also on the continuous training of teachers, interdisciplinary collaboration, and institutional support. In conclusion, inclusive education is not just an ideal, but a necessity for building a fair, empathetic society that is equipped to face the challenges of a globalized world.

Keywords: curriculum adaptation, integration, special educational needs, differentiation, globalization

1. Globalizarea și impactul său asupra sistemelor educaționale

Globalizarea este un fenomen complex care implică interconectarea economiilor, culturilor, politicilor și tehnologiilor la nivel global. Această interdependență sporită a influențat în mod profund multiple domenii ale vieții sociale, iar educația nu face excepție. De fapt, sistemele educaționale din întreaga lume au fost nevoite să se adapteze în fața presiunilor și oportunităților aduse de globalizare. Fenomenul a schimbat nu doar conținutul și metodele de predare, ci și valorile promovate, structurile instituționale și obiectivele generale ale educației.

Uniformizarea curriculei și internaționalizarea conținutului

Un prim efect vizibil al globalizării este tendința către uniformizarea programei școlare, în special în domenii precum științele, matematica, limba engleză și tehnologia informației. Standardele educaționale internaționale, cum ar fi testele PISA (Programme for International Student Assessment) sau TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study), determină guvernele să alinieze curricula națională cu cerințele globale. Acest lucru conduce la o adaptare a conținuturilor educaționale, astfel încât elevii să poată concura pe piața globală a muncii și cunoașterii.

În același timp, se observă o creștere a programelor educaționale internaționale, cum ar fi Bacalaureatul Internațional (IB), care promovează o educație globală, bazată pe valori

universale precum toleranța, responsabilitatea civică și învățarea pe tot parcursul vieții. Universitățile și școlile integrează tot mai des cursuri de educație globală, istorie comparată sau limbi străine, reflectând diversitatea culturală și economică a lumii moderne.

Mobilitatea internațională a studenților și profesorilor

Un alt impact major al globalizării este creșterea mobilității academice. Studenții aleg tot mai des să își continue studiile în străinătate, iar cadrele didactice participă la schimburi de experiență, cercetare și formare internațională. Programe precum Erasmus+, Fulbright, sau bursele Commonwealth contribuie la această dinamică, oferind oportunități de învățare interculturală și dezvoltare profesională.

Această mobilitate favorizează nu doar dezvoltarea competențelor lingvistice și culturale, ci și adoptarea unor bune practici educaționale din alte sisteme. De exemplu, un profesor român care predă temporar în Finlanda poate reveni cu idei despre învățarea centrată pe elev, evaluarea formativă sau integrarea TIC în predare.

Tehnologia – motorul transformării educaționale globale

Globalizarea este indisolubil legată de dezvoltarea tehnologică, iar tehnologia a transformat radical modul în care se realizează actul educațional. Accesul la internet, platformele online de învățare (precum Moodle, Google Classroom, Coursera), manualele digitale, inteligența artificială și realitatea augmentată sunt doar câteva dintre instrumentele care schimbă paradigmele clasice ale învățământului.

Aceste tehnologii permit accesul la resurse educaționale globale, creează posibilitatea învățării personalizate și susțin colaborarea între elevi și profesori aflați în colțuri diferite ale lumii. În plus, învățământul la distanță, accelerat de pandemia de COVID-19, a demonstrat importanța digitalizării și adaptabilității sistemelor educaționale în fața crizelor globale.

Schimbarea valorilor și rolurilor în educație

Globalizarea a influențat și valorile transmise prin educație. Tradițional, școlile erau orientate spre cultivarea identității naționale, a loialității față de stat și a normelor culturale locale. Astăzi, educația tinde să promoveze valori globale precum cetățenia activă, sustenabilitatea, multiculturalismul și echitatea.

Această schimbare afectează și rolul profesorului, care devine mai degrabă un facilitator al învățării și un ghid în procesul de dezvoltare personală, decât un simplu furnizor de cunoștințe. Elevii sunt încurajați să devină gânditori critici, să coopereze, să-și exprime opiniile și să învețe într-un mod activ și reflexiv.

Inegalități și provocări în era globalizării

Deși globalizarea aduce numeroase beneficii educației, ea generează și provocări semnificative. Unul dintre riscurile majore este accentuarea inegalităților între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Accesul inegal la tehnologie, resurse didactice, formare profesională sau mobilitate academică poate duce la o „fractură educațională globală”, în care doar anumite regiuni beneficiază pe deplin de avantajele globalizării.

De asemenea, adaptarea forțată la standarde internaționale poate duce la pierderea specificului național al educației. Există riscul ca valorile culturale locale să fie marginalizate în favoarea unui model educațional global uniformizat, care nu reflectă diversitatea lumii reale.

Context general – Globalizarea și educația

Globalizarea presupune intensificarea schimburilor culturale, economice, tehnologice și informaționale. În educație, acest fenomen aduce **noi oportunități** (acces la resurse,

digitalizare, colaborare internațională), dar și **noi provocări**, în special pentru categoriile vulnerabile, cum sunt elevii cu CES.

Inegalități care afectează elevii cu CES în era globalizării

- a. **Inegalități de acces la resurse digitale.**Mulți elevi cu CES nu au acces la **tehnologii adaptive** (cititoare de ecran, software specializat).Infrastructura deficitară în unele școli face imposibilă participarea activă în procesele de învățare online.
- b. **Inegalități socio-economice.**Elevii cu CES provin adesea din medii defavorizate, ceea ce limitează accesul la servicii educaționale de calitate sau terapii complementare.
- c. **Inegalități culturale și lingvistice.**Elevii cu CES pot aparține unor minorități etnice sau lingvistice, ceea ce accentuează exclusiunea socială..Globalizarea favorizează limba engleză și standardele internaționale, dar nu întotdeauna ține cont de nevoile individuale sau locale.
- d. **Discriminare și stigmatizare.**În ciuda discursurilor despre incluziune, în multe contexte, elevii cu CES sunt încă marginalizați sau integrați formal, fără un real sprijin personalizat.

Provocări specifice în educația elevilor cu CES în era globalizării

- a. **Standardizare versus individualizare.**Presiunea testelor internaționale (ex. PISA) pune accent pe performanță, nu pe progres individual, ceea ce nu corespunde nevoilor elevilor cu CES.
- b. **Formarea inadecvată a cadrelor didactice.**Mulți profesori nu sunt pregătiți să integreze metode și tehnologii educaționale adaptate elevilor cu CES într-un context globalizat.
- c. **Politici educaționale neuniforme.**Există diferențe mari între țări (și chiar între regiuni din aceeași țară) în ceea ce privește implementarea educației incluzive
- d. **Dificultăți în adaptarea curriculei.**Curricula este adesea rigidă și nu include suficient elemente personalizate pentru elevii cu CES.
- e.

Dirjecții de soluționare și bune practică

- a. **Tehnologii asistive și digitalizare incluzivă.**Implementarea tehnologiilor adaptate pentru fiecare tip de CES (ex: aplicații pentru autism, surdocecitate etc.).
- b. **Formarea continuă a cadrelor didactice.**Programe de formare în domeniul educației incluzive și utilizarea resurselor digitale internaționale.
- c. **Curriculă flexibilă și adaptabilă.**Dezvoltarea unor programe educaționale centrate pe competențe și progres individual.
- d. **Parteneriate internaționale.**Proiecte Erasmus+ sau alte inițiative de schimb de bune practici pentru incluziune în contexte multiculturale.
- e. **Implicarea comunității și familiei.**Intervenția comunitară (ONG-uri, autorități locale, terapeuți) și sprijinul părinților sunt esențiale în combaterea exclusiunii.

Globalizarea poate aduce beneficii majore educației, dar riscă să adâncească inegalitățile dacă nu sunt luate măsuri clare pentru incluziune. Elevii cu CES trebuie sprijiniți nu doar prin măsuri compensatorii, ci prin politici educaționale integrate și echitabile, centrate pe diversitate și drepturi egale la educație.

Politici educaționale influențate de actori globali

În contextul globalizării, organizații internaționale precum UNESCO, Banca Mondială, OCDE sau UNICEF joacă un rol tot mai activ în formularea și implementarea politicilor educaționale la nivel mondial. Aceste instituții oferă finanțare, elaborare de politici, cercetări și ghiduri pentru guvernele naționale.

De exemplu, obiectivele Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă – în special Obiectivul 4, care vizează „educația de calitate pentru toți” – influențează strategiile naționale în educație, inclusiv în România. De asemenea, evaluările internaționale (precum PISA) au devenit instrumente esențiale în reformarea și monitorizarea calității învățământului.

2. Educația integrată și adaptarea curriculară

Educația integrată presupune includerea copiilor cu CES în structurile învățământului de masă, oferind un climat favorabil dezvoltării lor armonioase. Școala trebuie să creeze condiții care să permită fiecărui elev să se dezvolte conform aptitudinilor și intereselor sale.

Educația diferențiată presupune adaptarea activității de instruire la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru al fiecărui elev. Acest proces necesar implică cadre didactice special pregătite, profesori de sprijin, psihologi și consilieri școlari.

Integrarea copiilor cu CES

Elevii cu CES pot prezenta dificultăți motorii, tulburări de comportament, deficiențe de vorbire, autism, ADHD sau probleme psiho-emoționale. În această categorie intră și copiii supradotați, care necesită provocări academice suplimentare.

Adaptarea curriculară este necesară pentru a asigura succesul educațional al acestor elevi. Curriculum-ul trebuie modificat astfel încât să corespundă nevoilor fiecărui elev, utilizând metode diferențiate de predare și evaluare.

Metode de adaptare curriculară

Pentru a sprijini integrarea elevilor cu CES, sunt utilizate următoarele strategii:

Extinderea curriculumului pentru a include activități suplimentare.

- ✓ Selectarea conținuturilor relevante pentru elevi.
- ✓ Diferențierea sarcinilor de învățare în funcție de ritmul individual.
- ✓ Utilizarea tehnologiilor educaționale pentru a facilita accesul la conținuturi.
- ✓ Evaluarea flexibilă adaptată nevoilor fiecărui elev.

Rolul profesorului în integrarea elevilor cu CES

Profesorul joacă un rol esențial în integrarea elevilor cu CES, fiind responsabil de:

- ✓ Identificarea nevoilor educative ale elevilor.
- ✓ Crearea și implementarea unui plan de intervenție personalizat.
- ✓ Colaborarea cu specialiști și familie pentru a sprijini elevul.
- ✓ Promovarea incluziunii și reducerea discriminării.

Profesorul este un factor esențial în facilitarea integrării elevilor cu CES. Rolul său depășește predarea clasică, implicând:

- ✓ Detectarea timpurie a dificultăților de învățare;
- ✓ Comunicarea cu părinții și specialiștii (consilieri, logopezi, psihopedagogi);
- ✓ Adaptarea metodelor de predare și evaluare;
- ✓ Promovarea unui climat incluziv și colaborativ în clasă.

Prin urmare, profesorul trebuie să fie empatic, flexibil, creativ și deschis spre învățare continuă.

Strategii didactice de integrare a elevilor cu CES

Pentru o integrare eficientă, profesorii pot utiliza următoarele strategii:

- ✓ Adaptarea curriculumului: Simplificarea conținutului sau modificarea obiectivelor în funcție de posibilitățile elevului;
- ✓ Diferențierea sarcinilor: Atribuirea de activități variate, în funcție de nivelul de dezvoltare cognitivă și socio-emoțională;

- ✓ Utilizarea metodelor activ-participative: Învățarea prin joc, proiecte, lucru în perechi sau grupuri mici;
- ✓ Tehnologii asistive: Softuri educaționale, aplicații digitale, instrumente vizuale.

Colaborarea interdisciplinară și implicarea comunității

Integrarea elevilor cu CES nu este responsabilitatea exclusivă a profesorului.

Colaborarea cu:

- ✓ Psihologi școlari – pentru evaluare și consiliere;
 - ✓ Logopezi – pentru sprijinul limbajului și comunicării;
 - ✓ Consilieri educaționali – pentru adaptarea emoțională;
 - ✓ Familia elevului – pentru asigurarea unei continuități între școală și acasă;
- crează un cadru coerent și eficient de sprijin.

Obstacole în procesul de integrare

Printre cele mai frecvente dificultăți întâmpinate de profesori se numără:

- ✓ Lipsa formării inițiale și continue în domeniul educației incluzive;
- ✓ Clase suprapopulate și lipsa resurselor materiale;
- ✓ Atitudinile negative ale colegilor sau ale părinților;
- ✓ Timpul limitat pentru pregătirea lecțiilor diferențiate.

Propuneri de îmbunătățire

Pentru a sprijini mai bine profesorii în integrarea elevilor cu CES, se pot lua în considerare următoarele măsuri:

- ✓ Formare continuă specializată în domeniul educației incluzive;
- ✓ Reducerea numărului de elevi/clasă pentru a permite atenție individualizată;
- ✓ Crearea de rețele de sprijin între cadre didactice;
- ✓ Finanțare adecvată pentru materiale și tehnologii asistive.

3. Cercetare: Opiniile și experiențele profesorilor privind integrarea elevilor cu CES

Obiectiv:

Investigarea percepțiilor cadrelor didactice asupra rolului pe care îl au în integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, dificultățile întâmpinate și resursele necesare.

Lot de participanți:

- ✓ **Număr total de respondenți:** 60 cadre didactice din învățământul primar și gimnazial al Școlii Gimnaziale „Constantin Negreanu”, Drobeta-Turnu Severin
- ✓ **Zone:** urban
- ✓ **Instrument:** chestionar anonim, cu 10 întrebări închise și deschise

Tabel 1. Participarea profesorilor la cursuri de formare în domeniul educației incluzive

Opțiune	Număr profesori	Procent (%)
Da, am participat	34	56.7%
Nu, dar sunt interesat(ă)	18	30.0%
Nu, și nu sunt interesat(ă)	8	13.3%

Tabel 2. Nivelul perceput de pregătire pentru lucrul cu elevii cu CES

Nivel de pregătire	Număr profesori	Procent (%)
Foarte bine pregătit	6	10.0%
Bine pregătit	18	30.0%
Moderat pregătit	22	36.7%
Nepregătit	14	23.3%

Tabel 3. Principalele dificultăți întâlnite în integrarea elevilor cu CES

Tip dificultate	Număr mențiuni	Procent din total (%)
Lipsa timpului pentru adaptare curriculară	42	70.0%
Lipsa materialelor specifice	38	63.3%
Lipsa sprijinului din partea specialiștilor	35	58.3%
Atitudinea negativă a colegilor/părinților	27	45.0%
Lipsa formării adecvate	31	51.7%

 Tabel 4. Strategii utilizate frecvent în clasă pentru elevii cu CES

Strategie didactică	Procent profesori care o folosesc (%)
Diferențierea sarcinilor	81.7%
Activități de grup/perechi	70.0%
Suport vizual și material concret	63.3%
Folosirea TIC (tehnologie)	56.7%
Evaluare personalizată/adaptată	68.3%

 Tabel 5. Resurse considerate esențiale de către profesori pentru o integrare eficientă

Tip resursă	Număr mențiuni	Procent din total (%)
Asistent educațional în clasă	49	81.7%
Materiale adaptate (manuale, jocuri)	44	73.3%
Consiliere psihopedagogică periodică	39	65.0%
Cursuri de formare gratuite	42	70.0%
Spațiu fizic adaptat	35	58.3%

 Concluzii parțiale din cercetare:

- ✓ Majoritatea profesorilor consideră că nu sunt suficient de pregătiți, dar sunt dispuși să învețe.
- ✓ Diferențierea și suportul vizual sunt strategiile cel mai frecvent folosite.
- ✓ Cadrele didactice resimt lipsa de sprijin instituțional și de resurse adaptate.
- ✓ Există o dorință puternică pentru cursuri de formare și pentru prezența unui asistent în clasă.

Profesorul este pivotul în procesul de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale. Succesul acestui demers depinde de competențele sale, de sprijinul instituțional și de colaborarea cu ceilalți actori educaționali. O educație incluzivă autentică presupune eforturi susținute, dar rezultatele – în termeni de echitate, diversitate și umanitate – sunt de necontestat.

 4. Concluzii

Adaptarea curriculară este esențială pentru integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă. Globalizarea impune noi provocări educației, necesitând o abordare flexibilă și diferențiată. Implicarea profesorilor, a familiilor și a specialiștilor este esențială pentru asigurarea unui proces educațional echitabil și incluziv. Globalizarea influențează profund sistemele educaționale din întreaga lume, provocând transformări rapide în conținut, metode, structuri și obiective educaționale. Pe de o parte, ea oferă oportunități fără precedent pentru învățare, colaborare și dezvoltare personală; pe de altă parte, ridică provocări legate de echitate, identitate culturală și sustenabilitate.

BIBLIOGRAPHY:

1. Florian, L. & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring inclusive pedagogy. *British Educational Research Journal*, 37(5).
2. Booth, T., & Ainscow, M. (2002). *Index for Inclusion: Developing learning and participation in schools*. CSIE.
3. Gherguț, A. (2006). *Sociopedagogia și psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale*. Iași: Polirom.
4. Oprea, C. L. (2017). *Metodologia predării. Strategii pentru succesul școlar*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.